

Panun pakinoita

OULUN KESÄYLIOPISTON

ohjelma on juuri ilmestynyt painosta. Aikaa kolmas vuosi tämän niin tärkeäksi, korvaamattomaksi osoittautuneen yliopistollisen kurssin historiassa. Kesäyliopistokurssimme järjestää edelleenkin Pohjois-Pohjanmaan Maakuntaliitto yhdessä Jyväskylän kasvatustieteellisen korkeakoulun kanssa. Avajaiset pidetään tulevan heinäkuun 13 päivänä, jolloin tavanmukaisen avajaisesityksen pitää professori Kyösti Haataja. Ja kun kerran Haataja puhuu tällaisessa tilaisuudessa, puhuu hän luonnollisesti Pohjois-Suomen yliopistokysymyksestä. "Pohjois-Suomen korkeakoulusunnitelmia" on esitelmän niminä.

Mielenkiintoista oli taas tutkiskella kesäyliopistomme ohjelmaa ja mielenkiinnolla sitä varmasti tutkiskellaan yhdessä ja toisessa, luultavimmin jokaisessa alueemme kunnassa. Vaikka paikkoja opettaja-alalla onkin ja siis epäpätevilläkin mahdollisuuksia, niin kilpailu toisaalta on ankara eikä kukaan eteenpäin pyrkivä kansalainen kuvittele jonkun tai edes joidenkin tutkintojen jälkeen olevansa "valmis". Vanhassa on kertaamisen varaa ja uutta tulee aina.

Ohjelman mukaan voidaan kesäyliopistossa suorittaa tutkinnot kasvatusopissa (approbatur ja cum laude approbatur), kansakouluhallinnossa (alin arvosana) ja psykologiassa (approbatur). Ensimmäisen kerran ovat nyt pohjoisessa kesäyliopistossamme ohjelmassa myös proexeritio-harjoitukset. Tämän asian puolestaamme meillä on paljon kirjoiteltu, joten jo talvella, kun tuli tieto asian ratkaisemisesta myönteiseen suuntaan, siitä yleisesti iloittiin.

Proexercitiot ovat yliopistolukujan aloitteleville sellainen ulkoeteisen kynnys, että sitä voisi verrata muutaman vanhanaikaisen talonpoikaistalotyypin nykyistä paljon korkeampaan kynnnykseen, johon äkkinäminen helposti kompastuu. Nämä alkututkinnot kielissä, jotka siis eivät vielä ole mitään arvosanoja, voi kyllä suorittaa myöhemminkin kuin ensimmäisenä tai ensimmäisinä yliopistolukukausina, mutta ne on ennemmin tai myöhemmin kuitenkin suoritettava. Siitä ei pääse mihinkään: jos aikoo arvosanoja pitemmän päälle suorittaa ja tutkintoja tenttiä. Siksi on syytä ne heti ottaa väkoon ohjelmaan. Niistä saa myös esimakua siitä, miten kielillä on taitettava, jos aikoo vieraskielisiä

kirjoja lukea ja samoja mitä kielillä milläkin linjalla tarvitaan. "Kynnnyksen" korkeus on sellainen, että koulukurssinsa hyvin lukenut ja hyvällä arvosanoilla varustettu ylioppilas voi selviytyä ensimmäisellä yrittämällä, mutta tavallisille pulliaisille sinä on kyllä harjoitteleminen. Sopii tulla harjoittelemaan Ouluun, niin ei mene ensimmäinen lukukausi tai vuosi Helsingissä sitten yksistään siihen tai peräti hukkaan.

Täällä ohjelmaan otetut proexercitio-kieliet ovat englantia, latinaa ja saksa, siis yleisimmin käytetyt. Nykykielten merkityksen jokainen tajuaa. Latinasta mainittakoon, että se esimerkiksi historialliskielitieteellisen osaston kandidaattia ajatteleville kaikille on pakollinen. Latinassa on sekä alkeiskurssi vasta-alkajille, että harjoitukset, kirjoituskokeet, latinaa lukeville. Alkeiskurssilla menestyneet taas voivat jo syyslukukaudella osallistua yliopistossa proexercitio-harjoituksiin. Ajan ja rahan säästön tajuaa siis jo tästä. Farmasian, apteekkialan, opiskelijat saavat samalla suorittaa latinan pohjakurssin ja tutkinnon: mikä on heidän välttämätön "kynnnyksensä". Opetuksesta näyttää vastaavan fil. maisteri A. M. Anttila.

Englantia johtaa maisteri Erkki Aletalo. Myös englantia opetetaan vasta-alkajille. Englannin exercitio on tarpeellinen sekä hu-

manisteille että matemaattis-luonnontieteelliseen osastoon aikoville. Harjoituksissa hyväksytyt voivat suoraan syksyllä kirjoittaa yliopistossa koetta pois tieltä.

Saksa samoin tulee kysymykseen molempien osastojen opiskelijoille. Opetusta johtaa lehtori Iita Larva, jonka nimi tuntuu kovin tutulta — olisikohan ansioitunut esimerkiksi radio-opetuksessa! Tässäkin kielessä voi suorittaa Oulussa joko kokeeseen oikeuttavat harjoituskirjoitukset tai käydä läpi alkeiskurssin.

Ja-jaa! Muistua mieleeni. Lujalle se otti, vaikka oltiin klassikkoja, latinalaisia. Mutta kun ei oltu luettu, niin mitäpä sitä osasi. Yliopistoon tuli sitten kuitenkin lähdeyttä, muutaman nuoren toimittajankin. Tuli eteen taas vanha kunnan urosten kieli, kuten klassikot mielellään tätä ikuisesti elävää "kuollutta kieltä" kutsuvat. Ja aikaa meni. Meni niin kauan kun sai suorittaa yhtä ja toista pois tieltä, kunnes sitten oltiin "kynnnyksellä". Ja silloin piti ottaa se latinan luku alusta. Muistan tuon kevään, jolloin palasin Helsingistä. Latinalaiset vain, sellainen oli tilanne ja eräs vanha hyvä veikko pääkaupungista, asiantilan jo aikaisemmin tajunnut, painoi päälle: että elä yrittäkään "runoilta" siellä Kempelelahden rannalla, suomeksi ainakaan. Latinalaksi korkeintaan! Puolivälissä kesäkuuta

piti pakata matkalaukku uudelleen ja huristella Suomen ateenaan, Jyväskylän korkeakoulukaupunkiin, jossa oli menossa kesäyliopisto. Ja kesäyliopistossa latinan harjoituskirjoitukset.

Sen latinan kesän muistan, sillä se oli kaunis kesä ja lukukesä. Opettajana oli samanen Päivä Ok-sala, nyt tohtori, joka tännekin tulee, vaikkakaan ei nyt latinaan. Monenmonituiset kerrat kuulina päivinä lueskelin myös kauniin Tuomiojärven rannalla ja niinpä taitaa vieläkin olla hyllyyni muinaismuistoksi jääneen latinan sanakirjan välissä muutama sen kesän yrtti, lehtien väliin prässäytynyt. Sai jäädä muistoksi vain.

Nyt ei tarvitse pohjalaiten paluuta Jyväskylään, sen kauan tulevat tänne. Kesäyliopistossa on paljon muutakin mielenkiintoista, mielenkiintoisempaa kuin nämä, mutta puhutaan niistä myöhemmin: jos kohdalle sattuu. Pätevä näyttää ainakin luennoitsijan joukko olevan. Labor improbus omnia vincit eli uuttera työ voittaa kaiken. Tämä latinanlausu oli sinäkin vuonna ja erikoisesti sinä prääntätyä lukuhuoneeni seinälle.

Panu